

Herdenking oorlog smeedt creatieve band

WEDSTRIJD EN TENTOONSTELLING VOOR BOEKBINDERS EN KALLIGRAFEN

BRUGGE/IEPER De herdenking van de Eerste Wereldoorlog heeft een bijna niet te overzien aantal projecten en initiatieven gebaard, ook op cultureel vlak, maar eentje springt er door zijn originaliteit tussenuit: een wedstrijd en tentoonstelling voor boekbinders en kalligrafen. Met De Grote Oorlog als thema en de Brugse boekbindster Saskia Maeyaert als drijvende kracht. Haar competitie 'Pieces for Peace' heeft een internationaal karakter. Met als kers op de taart een tentoonstelling in Ieper.

DOOR JOHAN SABBE Saskia gaat al een aantal weken slapen met 'Pieces for Peace' en staat ermee op. Ze is helemaal in de ban van de wedstrijd annex tentoonstelling, waarvoor ze een werkgroep heeft opgericht waarin ze zitting heeft naast prominente namen uit het wereldje: Jan De Smedt uit Eernegem (kalligraaf), Greet Lembregts uit Gent (kalligrafe en lesgeefster boekbinden), Tine Noreille uit Hooglede (docente creatief boekbinden) en An Taveirne uit Brugge (boekbindster). "Dat zijn stuk voor stuk enthousiastelingen die zich net als ik vanuit hun liefde voor het vak willen inzetten om onze internationale wedstrijd in goede banen te leiden", zegt Saskia. "Het is een dubbelwedstrijd geworden, want aan het oorspronkelijke basisconcept om een boekbindcompetitie rond de Eerste Wereldoorlog te creëren, werd een luik kalligrafie toegevoegd. Eigenlijk zal de jury straks in drie categorieën een oordeel vellen: vooreerst hedendaags boekbinden, ten tweede klassiek boekbinden en ten derde kalligrafie. In elke categorie krijgt de winnaar 1.000 euro, de tweede 500 euro en de derde 250 euro. We mikken op honderd deelnemers uit een tiental landen. We hebben al inschrijvingen binnen uit België, Nederland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Spanje, Italië, Duitsland en zelfs Australië."

KEUZE VOOR FORMAAT 14 X 18
 Inschrijven voor de wedstrijd 'Pieces for Peace' kan tot en met 15 mei. De deelnemers aan de boekbindcompetitie mogen naar keuze een blanco boek inbinden en van een kaft voorzien, ofwel een eigen invulling aan het boek geven, ofwel de poëziekatern gebruiken die Saskia Maeyaert ter beschikking stelt. Die katern bevat oorlogsgedichten. Daarvoor heeft Saskia mogen putten uit het boek *We werden honderd jaar ouder* van Chris Spriet – ook een Bruggeling – met verzamelde poëzie over de Eerste Wereldoorlog. Dat boek, uitgegeven bij het Davidsfonds en geïllustreerd met een reeks expressionistische aquarellen door acteur Wim Opbrouck, heeft veel lof ge oogst. "Voor welke invulling de deelnemers ook kiezen, het thema De Grote Oorlog moet duidelijk zichtbaar zijn", vervolgt Saskia. "Plus: ze dienen zich te houden aan het formaat 14 x 18, uiteraard niet toevallig gekozen afmetingen. De

Saskia Maeyaert bij enkele eigen boekbindcreaties: "Pieces for Peace" zou een heuse topper moeten worden." (Foto JS)

"We mikken op honderd deelnemers uit een tiental landen"

Het project 'Pieces for Peace' is op Facebook te vinden, gewoon door de naam in te tikken. Alle verdere informatie bij Saskia Maeyaert, 050 33 67 13 - 0477 32 16 95.

boeken dienen dus 14 cm hoog en 18 cm breed te zijn. De prijsuitreiking heeft pas in het najaar plaats, meer bepaald op donderdag 20 november in het cultuurcentrum Het Perron in Ieper. Op dat moment is ook de opening voorzien van de tentoonstelling van het ingestuurde werk, die tot en met 14 december in het genoemde cc zal te zien zijn. Ik ben bijzonder blij dat Het Perron meestapt in ons project, want Ieper is de *place to be* als het om de herdenking van de Eerste Wereldoorlog gaat. Trouwens: ook de wereldvermaarde kalligraaf Yves Leterme, die net als zijn nog veel bekendere politieke naamgenoot afkomstig is uit Ieper, is onze wedstrijd heel genegen, wat plezier doet. Hij woont en werkt intussen al vele jaren in Brugge."

IN FLANDERS FIELDS MUSEUM
 Saskia Maeyaert, die tevens een van de schragende krachten van de intimistische muziekgroep Brise l'Amé is, heeft haar boekbindatelier bij haar huis aan de Komvest 20 in Brugge. Haar passie voor het boekbinden werd pas in 2008 concreet, toen ze aan Syntra West de opleiding creatief boekbinden begon te volgen. "Dit te lang in een hoekje weggemoffelde ambacht verdient meer aandacht", vindt ze. "Ik ben eraan begonnen door de combinatie van mijn fascinatie voor boeken en mijn culturele en creatieve interesse. Met veertien cursisten van Syntra West hebben we in januari 2012 het boekbindcollectief 14 x 14 opgestart. We maakten originele boekjes op het formaat 14 bij 14 cm. We hebben onze creaties daarna geëxposeerd. Toen ik in 2012 het aangrijpende In

Flanders Fields Museum in Ieper bezocht, rees het idee om mijn grenzen te verleggen en in het kader van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog een uitdaging voor boekbinders te lanceren. Ik wilde met andere woorden een wedstrijd organiseren voor boekbinders uit alle windstreken – zowel liefhebbers als professionals – met als thema De Grote Oorlog. Naar het vereiste formaat hoefde ik niet lang te zoeken: toepasselijker dan 14 bij 18 cm kon het niet. Zo is de bal aan het rollen gegaan."

ENTHOUSIASME COMPENSEERT VEEL
 Intussen stromen de inzendingen binnen en is de internationale jury samengesteld. Die bestaat uit boekbinders, kalligrafen en een beeldende kunstenaar. Syntra West, dat ook al de catalogus drukte voor de tentoonstelling van het boekbindcollectief 14 x 14, steunt 'Pieces for Peace' voluit. "We krijgen bijval en steun vanuit heel wat hoeken", glundert Saskia. "Pieces for Peace' zou een heuse topper moeten worden. Ik leef momenteel zo'n beetje op een wolk, maar tegelijk voel ik een gezonde spanning, want bij een internationaal project van deze omvang komt er uiteraard bijzonder veel kijken. Gelukkig bestaat onze organiserende werkgroep uit mensen met grote ervaring. Zelf ben ik in het wereldje uiteindelijk maar een kleine garnaal, die nog veel te leren heeft. Maar mijn enthousiasme compenseert veel (lacht). Ik heb al enkele brieven van deelnemers gekregen en wauw, alleen al hun versierde enveloppen zijn pareltjes!"
 Info: piecesforpeace1418@gmail.com

Korneel De Rynck reist door Europa en den Grooten Oorlog

MARKE/IEPER Dat WO I 100 jaar geleden begon, zullen we geweten hebben: de voorbije maanden werden honderden boeken over dit onderwerp gelanceerd en er zullen er nog heel veel volgen. Veel daarvan zijn herwerkingen, opsommingen, fotoboeken... Kortom, dertien in een dozijn. Het boek 'Ijzeren oogst. Een reis door Europa en de Grote Oorlog' is dat niet, integendeel. "Mijn doel was om in het spoor van de soldaten zelf, onder wie mijn overgrootvader Maurice, de geschiedenis te herbeleven", aldus auteur Korneel De Rynck.

Hoe kun je beter over een historisch wereldvenement schrijven dan door het eerst zelf te beleven? Voor Korneel De Rynck (27) was het niet meer dan evident om zelf op pad te gaan, om de belangrijkste plaatsen van de Eerste Wereldoorlog in Europa te bezoeken. "Ik wilde naar de plekken gaan waar de veldslagen zich hebben afgespeeld. Om de geschiedenis te 'voelen', ofwel een historische sensatie te beleven. Maar ook om beter te begrijpen wat er daar is gebeurd en de gebeurtenissen beter te kunnen reconstrueren." De Markenaar, die sinds kort in Ieper woont, trok niet zomaar naar een aantal plaatsen... "Eerst heb ik zo objectief mogelijk de belangrijkste twintig momenten van de oorlog bepaald, geen gemakkelijke opgave. Eens ik het lijstje gemaakt had, was het zaak te kijken waar die momenten plaatsvonden, waar ik naartoe moest reizen dus. Vervolgens schreef ik lokale historische organisaties aan, contacteerde ik musea en ging ik op zoek naar kenners die me ter plaatse zouden kunnen helpen." Korneel De Rynck ging voor *Ijzeren oogst* vijf keer op reis. De Balkan, Polen, Oekraïne, Wit-Rusland, Italië, Slovenië, Frankrijk en uiteraard België... Hij bezocht het allemaal. "Ik heb tal van vervoermiddelen gebruikt. Zo nam ik de zogenaamde smokkeltrein die me van Oekraïne naar Polen bracht, kreeg ik in Griekenland een lift van een man met een motorbootje, huurde ik een Renault Sport in Noord-Polen, reed ik mee met een historicus-taxichauffeur in Oekraïne, en fietste ik in Italië bij 35 graden – geen pretje overigens."

VANUIT SARAJEVO
 Zijn boek begint in Sarajevo, waar zijn debuut *De tuin van Tito* eindigde. "Daar ben ik naar de straathoek geweest waar de Oostenrijks-Hongaarse troonopvolger Franz Ferdinand en zijn vrouw Sophie Chotek op 28 juni 1914 werden vermoord door de Bosnische Serviër Gavrilo Princip, wat de aanleiding vormde voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. In het gebouw op de hoek is er nu een klein museum en een steen in de gevel vermeldt de belangrijke historische gebeurtenis." De laatste halte van *Ijzeren oogst* is het bos van Compiègne, ten noorden van Parijs, waar op 11 november 1918 de wapenstilstand werd ondertekend in een restauratiewagon van een trein. Korneel De Rynck is geboren en getogen in Kortrijk, maar zijn familie is afkomstig uit de regio van Poperinge, in de Westhoek. En dus heeft hij een verbondenheid met de oorlogsstreek en haar vele begraafplaatsen. Bovendien vocht zijn overgrootvader Maurice De Rynck mee in den Grooten Oorlog. "Maurice werd opgeroepen in juli 1914 en trok naar de kazerne in Doornik. Hij werd ingedeeld bij het derde regiment Jagers te Voet. In 1915 is hij gewond geraakt bij wat later bekend zou worden als de Dodengang, ten noorden van Diksmuide. Hij lag twee maanden in het ziekenhuis. Welke verwonding hij precies had, heb ik niet kunnen achterhalen. Daarna keerde hij terug bij het regiment, later kwam hij bij de Cyclisten te

BIO

Korneel De Rynck

PRIVÉ
 Is 27 en groeide op in Marke.

OPLEIDING

Studeerde moderne geschiedenis (eerst aan de Kulak, later aan de KU Leuven). Won in 2008 de Vlaamse Scriptieprijs met zijn thesis *Nicht alles war gut, aber vieles war besser. Een verklaring van de Ostidentität en de nostalgie naar de DDR in het huidige Oost-Duitsland (1990-2008)*. Volgde daarna een master vergelijkende en internationale politiek aan de KU Leuven.

LOOPBAAN

Op 12 oktober 2011 verscheen *De tuin van Tito. Een reis langs de spoorlijn Belgrado-Sarajevo*. Het boek won de Groene Waterman-publieksprijs en werd genomineerd voor de Bob den Uyl-prijs voor het beste Nederlandstalige reisboek. Zijn tweede boek *Ijzeren oogst. Een reis door Europa en de Grote Oorlog*, uitgegeven door De Bezige Bij, ligt sinds 11 maart in de boekhandel.

"Ik wilde de geschiedenis voelen en beleven"

recht. Hij overleefde de oorlog, in tegenstelling tot veel van zijn medesoldaten. In 1921 opende hij een kruideniers- en wijnwinkel op de Grote Markt van Poperinge. Die is dan verhuisd naar de Vlamingsstraat, waar mijn 80-jarige oma nog altijd een wijnwinkel heeft", vertelt de auteur.

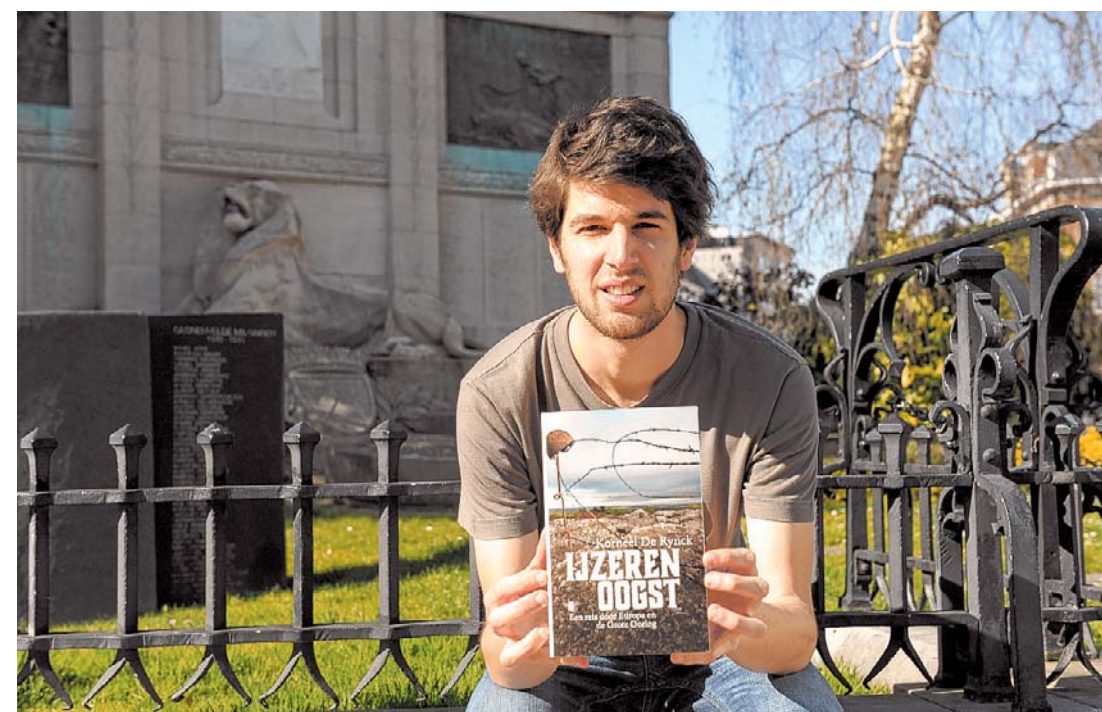
VEEL KIPPENVELMOMENTEN

Voor Korneel was in de voetsporen van zijn overgrootvader stappen een kippenvelmoment. En er waren er nog veel meer. "Wat me zeker bij zal blijven, is mijn bezoek aan het mysterieuze bos in het noorden van Polen – toen Oost-Pruisen – waar de Russen eind augustus 1914 volledig werden omsingeld door de Duitse troepen. Ik reed door dat bos en over de weg waar de Duitse patrouilles de Russen opwachten. De Russische bevelhebber Aleksandr Samsonov kon de schande van de nederlaag niet aan en pleegde zelfmoord. Op de plaats waar zijn lichaam de dag erna werd teruggevonden, is in 1919 een monument opgericht. Het staat er nog altijd, een eenvoudige steen. Het wordt nooit bezocht en is heel moeilijk te vinden. Dat maakt het voor een historicus natuurlijk des te interessanter." "Het mooiste landschap van mijn reis was de bergachtige regio bij Kobari, in West-Slovenië. Ik beklom de 2.244 meter hoge Krn, vanwaar ik een goed zicht had op de toenmalige linies van de Oostenrijkers en Italianen. In die streek zijn nog vele sporen te zien: tunnels, grotten, prikeldraad, granaten. Dit was een bergoorlog, helemaal anders dan het westfront." Korneel vertelt in zijn boek ook het bij ons onbekende relaas van de dramatische Servische odyssee. "Servië kon de Oostenrijkers in 1914 verslaan, tot verbazing van heel Europa. Men sprak toen niet enkel over *brave little Belgium*, maar ook over *brave little Serbia*. In oktober kwamen de Oostenrijkers echter terug, dit keer met de

steun van de Duitsers en de Bulgaren. De Servische troepen, alsook het koningshuis, de regering en groepen burgers moesten zich terugtrekken naar Kosovo. Toen ze daar ingesloten werden, vluchtten ze over de besneeuwde bergen van Montenegro en Albanië naar de kust van Albanië. Duizenden soldaten en burgers kwamen om. De overlevenden werden met geallieerde schepen overgebracht naar het Griekse eiland Korfoe, nu vooral bekend omwille van zijn toerisme. De natie was in ballingschap." De auteur gaf zijn boek de titel *Ijzeren oogst*, een term die aanduidt dat de landbouwers nog altijd veel oorlogsmateriaal aantreffen bij het bewerken van hun velden. "Ik gebruik hem echter in figuurlijke zin, om te tonen dat mijn boek het historische verhaal vertelt, maar tegelijk ook gaat over hoe de oorlog nog altijd voortleeft op ons continent, over de sporen, monumenten en begraafplaatsen. En: 'ijzer' verwijst subtiel naar de IJzerrivier, waar mijn overgrootvader de oorlog uitvocht." (Axel Vandenheede)

EEN FRAGMENT :

Ik stond in het landschap waar alles gebeurde, waar de soldaten streden en leden: dit landbouwveld, deze heuvel of berg, aan de oever van deze rivier. Ik vond overal sporen terug die zijn overgebleven: een muur vol kogelgaten, een granaat aan de rand van een akker, een verroeste watertank, kraters en loopgraven, bunkers, grotten, forten, ruïnes. Daarnaast passeerde ik monumenten, begraafplaatsen, musea. Dat alles verweefde ik met het historische relaas. Zo trok ik mee met de soldaten in het landschap van nu.

Korneel De Rynck schreef het boek 'Ijzeren oogst. Een reis door Europa en de Grote Oorlog'. (Foto BWB)